

AMERIŠKA DOMOVINA
AN AMERICAN MONTHLY

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83 No. 33 Weds., Feb. 16, 1972

Italija rešuje vladno krizo

Sedanja vladna kriza ni od včeraj. Zorela je že dalj časa, saj je postalo vedno bolj očitno, da so ti, ki bi morali biti lojalni sodelavci v vladi, drug drugemu nasprotovali. Socialisti so se navduševali za povezavo s komunisti, socialdemokrati pa so jo odločno odklanjali. Socialisti so zagovarjali demagoške gospodarske ukrepe, ki so jih republikanci smatrali škodljive za zdrav razvoj gospodarstva; krščanski demokrati so vztrajali na zakonitosti referendumov o razporoki, socialisti, socialdemokrati in republikanci pa bi ga bili radi obšli.

Najbolj pa se je nesoglasje vladnih strank razkrilo ob volitvah državnega predsednika. Tako socialisti kot socialdemokrati kot demokrati so nastopili s svojim kandidatom. Pri tem so bili socialisti najbolj neiskreni: predlagali so najprej De Martina, nato Nennija, dejansko pa želeli prisiliti demokrščansko vodstvo da kandidira Mora, ki bi jim v prihodnji predsedniški dobi šel veliko bolj v račun kot pa kandidat iz laicističnih vrst.

Ko so republikanci in liberalci, čeprav laicisti, to igro sprevideli, so raje skupaj s KD podprli zmerne katoliškega senatorja Leoneja, kot da bi po hrbtu De Martina in Nennija prišel na vrh levičarsko usmerjeni Moro.

Tako je postalo očitno, da Colombova vlada v sedanjih povezavi ni več zmožna uspešno delovati. Prvi, ki so ji odrekli zaupanje, so bili republikanci. Izjavili so, da jo bodo z 18. januarjem nehali podirati. Njihov voditelj La Malfa je dejal, da bodo republikanci v novi vladi sodelovali le, če si bo leva sredina izdelala nov program, ki ne bo le abstrakten, govorniško gostobeseden in teoretičen, ampak tako začrtan, da bo konkretno pomagal reševati težki gospodarski položaj, v katerem se Italija nahaja.

Isto stališče zastopajo tudi socialdemokrati, ki jih vodi Tanassi. Medtem ko Tanassi veruje v možnost nove vlade v štirih, sta pa Preti in Ferri iz iste stranke pesimista. Menita, da socialisti na republikanske pogoje ne bodo nikdar pristali in da zato vlada leve sredine štirih ni mogoča. Bila bi morda možna v treh (socialisti, socialdemokrati in demokrati), toda za to obliko se ne ogrevajo demokrati, ker se bojijo lastnih volivcev, ki bi jim lahko očitali prevelik odklon na levo in še bolj podprli skrajno desnico, kot se je to lani že zgodilo na deželnih volitvah na Siciliji. Zato sta Preti in Ferri mnenja, da so predčasne volitve skoraj neizogibne.

Tudi v Krščanski demokraciji so mnogi, ki zastopajo to stališče. Pravijo, da bo še eno leto vlade leve sredine to vlado še bolj odtujilo demokrščanskim volivcem, ker je pričakovati, da bo nova vlada prav tako nemočna in brez ugleda kot sedanja in da zlasti ne bo zmožna ozdraviti zavoženega gospodarstva, ki so ga dvoletni sindikalni spori zelo oslabili. Še eno leto take vlade, pravijo ti krogi, pa bo drugo leto sedelo v parlamentu namesto 35 neofašističnih sto takih poslanev, ki bodo izvoljeni z glasovi bivših demokrščanskih pristašev.

Predsednik republike G. Leone je najprej poveril sestavo nove vlade zopet E. Colombu. Ta se je prizadeval in iskal možnosti ter načine za obnovo stare zveze vladnih strank. Ko je videl, da ne more nikamor, ker ni pri strankah ne dovolj volje ne razumevanja, je sporočil predsedniku republike svoj neuspeh.

Po ponovnih posvetovalnih je predsednik republike poveril sestavo nove vlade G. Andreottiju, vodniku krščanskih demokratov v parlamentu. Ta je naloge sprejel le pogojno. Njegov razgovori z vodniki strank, ki so bile zastopane v prejšnji vladi "leve sredine", niso bili nič uspešnejši od Colombovih. Ko je to sporočil predsedniku Leoneju, je nastalo vprašanje, ali naj ta nadaljuje s poskusi sestave nove vlade ali naj razpusti parlament in razpiše nove volitve. Odločili so se za srednjo pot.

G. Andreotti sestavlja zdaj vlado iz samih krščanskih demokratov. Čeprav je ta stranka najmočnejša v parlamentu, vendar nima tam večine. Zato je skoraj gotovo, da vlada, ki jo bo predstavil parlamentu Andreotti, ne bo dobila zaupnice. Teda bo predsednik republike parlament razpustil in pooblastil vlado Andreottija, da izvede nove volitve. Te bi morale biti po zakonu šele prihodnjo pomlad, pa se zdi, da se je večina strank sprijaznila z mislijo, da je najboljše, da pride do njih letos.

Nove volitve bodo pokazale politično razpoloženje Italije, pa odložile tudi ljudsko glasovanje o ločitvenem zakonu, ki bi moralo biti sicer izvedeno letošnjo pomlad.

Gospodarski zastoj in socialni nemiri ter splošno nezadovoljstvo, ki ga izrabljajo tako na levi kot na desni, ni ravno najbolj primeren čas za volitve, toda zdi se, da smatrajo odgovorni vodniki, da so volitve neizbežne in da utegnejo njihovi izidi prinesiti sami rešitve, ki se politični vodniki sedaj za nje ne upajo odločiti.

BESEDA IZ NARODA

Vabilo na občni zbor

CLEVELAND, O. — Društvo S.P.B. Cleveland sklicuje občni zbor, ki bo v nedeljo, 20. februarja, ob 3.30 popoldne v Baragovem domu. Odbor prosi vse člane, da se v čim večjem številu udeležijo občnega zbora.

Odbor

Pismo in še prošnja

CLEVELAND, O. — Župni upravitelj v Žužemberku č. g. Anton Jakoč je poslal željo, da ga natisne Ameriška Domovina, sledeče pismo:

Ali cerkev v Žužemberku že gradijo?

Odgovor na to vprašanje prihaja naravnost iz Žužemberka. Cerkev v Žužemberku grade že dolgo vrsto let. Odkar je pogorela prejšnja veličastna cerkev sv. Mohorja in Fortunata, grade tudi novo. Saj pravijo, da so cerkve gradili v prejšnjih časih cela desetletja. Novo žužemberško cerkev grade že 27 let. V to gradnjo je vključenih polno raznih činiteljev: V zidovih bodo cerkve, ki še nima niti temeljev skopanih, bodo skrite mnoge molitve, pobožne želje, žrtve in trpljenje, da, celo življenje mnogih, ki jih danes ni več. Vsi ti činitelji so že desetletja nazaj začeli s to skrivnostno gradnjo cerkve in bodo prisotni ves čas, ko se bo gradila, čeprav le kratak čas, z modernimi sredstvi sodobne tehnike.

V oktobru je posebna komisija iz Novega mesta — sedem strokovnjakov — ponovno pregledala kraj, na katerem naj bi stala nova cerkev. Zaključeno je bilo, da je treba lokacijsko dokumentacijo dopolniti. Nato pa bo možno izdati lokacijsko dovoljenje. Upajmo, da bodo to dovoljenje izdali še letos.

K besedam pisma dostavljam podpisani, ki sprejemamo darove za ta sklad, da se je do sedaj odzvalo na prošnjo že precej darovalcev. Doslej je bilo zbrancev \$400. Zelja v taki potrebi zbiralec je — da bi mogli zbrati vsaj \$1,000. Ko bo ta vsota zbrana, bo poslana na pristojno mesto. Tudi izven Clevelanda so nekateri poslali za ta namen svoj dar. Ker je v Clevelandu najmočnejša skupina priseljenec iz žužemberške okolice, se ponovno obračamo s prošnjo, pred vsemi do njih, ki so že ali še niso nič prispevali, da bi poleg čutečega srca, odprli še svoj dlan žužemberškemu božjemu hramu v pomoč. Zavedamo se, kako težko je tistim, ki postavljajo tam cerkev v njih revščini, da bi to zmogli.

Ko je eden izmed podpisanih pred par leti bil na obisku v teh krajih, je videl vso revščino in bedo ljudi, v kakšnih razmerah živijo. Zasmilili so se mu, da se je zanje zavzel (čeprav ni on iz tistih krajev doma), da jim pomaga.

Kakor se zahvaljujemo vsem, ki ste se odzvali prošnji, prosim Njega, ki mu pomagata graditi to tako potrebno cerkev, naj z božjimi obrestmi poplača vaš dar. Hvala tudi njim, ki niste s teh krajev doma, pa ste s svojim darom pomagali tej akciji.

Ko bo zbirka zaključena, bodo v tem listu podana imena darovalcev. Slednjemu se bo poslalo potrdilo o sprejemu. Če je komu neodročno pošiljati darove po pošti, se lahko posluži pri podpisanih.

Mr. Mike Zlate
662 E. 140 St.
Cleveland, Ohio 44110
tel. 681-9160

Mrs. Mary Peko
264 Woodmere Drive
Willowick, Ohio 44094
tel. 944-0468

Mrs. Agnes Leskovec
31016 Ronald Drive
Willowick, Ohio 44094
tel. 943-2885

Mr. John Petrič
451 E. 156 St.
Cleveland, Ohio 44110
tel. 481-3762.

IZ NAŠIH VRST

Pueblo, Colo. — Spoštovana uprava Ameriške Domovine! Spodaj podpisani Vam pošiljam denarno nakaznico za nadaljno enoletno naročnino. Ker se mi bo naročnina kmalu iztekla, se bojim, da bi mi list ustavili.

Ameriško Domovino imam rad in brez nje bi bil moj dom prazen, zelo prazen. Ko prebiram novice bodisi vesele ali žalostne od domačih krajev in ljudi, se v duhu vedno zopet povračam med nje.

Ameriška Domovina se mi zdi kot močna družinska vez, ki drži po vsem svetu rastresene brate in sestre skupaj. Zato ji iz srca želim, da bi še dolgo, dolgo izhajala, po možnosti še z večjo naklado. Vsem delavcem in sodelavcem pa prav lep Bog lonaj za ves trud, za vse dopisovanje, da je list vedno bolj zanimiv. Bog Vas živi!

Oba z ženo prav lepo pozdravlja vse prebivalce nekdanjega lesenega mesta Taborišče Spittal na Dravi, ki so danes rastreseni po vseh kontinentih sveta. Prav lep pozdrav pa tudi uredništvu in upravi Ameriške Domovine.

Jože Škrjanc

Westminster, Calif. — Spoštovani! Prav lepa hvala za sporočilo, da nam bo naročnina kmalu potekla. Ameriško Domovino v redu prejemava. Novice od rojakov tu in v Sloveniji so nama še posebno dobrodošle.

Veva, da je dosti žrtev in težav združenih z izdajanjem slovenskega lista, pa upava, da boste še v bodoče vsemu temu kos.

Priložen je ček za enoletno naročnino, ostalo pa je za tiskovni sklad.

Mnogo lepih pozdravov!

Frank in Nada Stopar

Waukegan, Ill. — Cenjena uprava! Ker mi bo kritje naročnine za list prihodnji mesec poteklo, prilagam ček za nadaljnje leto, preostanek pa naj bo v podporo listu.

Z listom sva oba z ženo zelo zadovoljna, z dostavo pa ne, ker je začel zadnje leto prihajati zelo neredno. Prejemamo ga v grupah po dva ali tri izvide hkrati in večkrat v nezaprednih številkah, kar povzroča precejšnjo nejevoljo posebno pri onih, kateri čitajo podlistek. Vendar se pa zavedamo, da to ni Vaša krivda, temveč krivda vse graje vredne poštne postrežbe, kar je za njo velika sramota!

Prisrčen pozdrav!

Anton Smole

Chicago, Ill. — Spoštovano uredništvo! Hvala za poslano pismo in kuverto. Sem se ravno pripravljala poravnati naročnino, ko sem prejel Vaše obvestilo.

Z listom sem zelo zadovoljen, le z dostavo ne in vidim, da se tudi mnogi drugi naročniki pritožujejo. Upam, da bo tudi s pošto počasi boljše, saj nam to obljublja.

Želim Vam v bodoče še mnogo uspeha pri Vašem delu ter več novih naročnikov. List plačam za eno leto in prilagam

dva dolarja v podporo.

Vas najlepše pozdravljam!
Lojze Horvat

Chardon, O. — Spoštovani! Prav lepa hvala za redno pošiljanje Ameriške Domovine, tega tako priljubljenega slovenskega lista. Brez njega midva ne bi mogla biti, kar prinaša veliko zanimivega.

Pošiljava Vam naročnino za eno leto in prilagava dva dolarja za tiskovni sklad.

Prav lepa hvala za obvestilo in lep pozdrav vsem skupaj!
Joseph in Mary Krizman

Toronto, Ont. — Spoštovano uredništvo! Pošiljam Vam denarno nakaznico za enoletno naročnino za Ameriško Domovino, čeprav mi še ni potekla.

Časopis še kar v redu prejemam in sem zadovoljen z njim. Res sem vedno zaposlen, toliko časa pa že najdem, da preglemam Ameriško Domovino. Zato želim ostati naročnik tudi v bodoče.

Vas vse skupaj prisrčno pozdravljam!

Frank Jerina

Marjanu Maroltu v spomin

STOCKTON, Kalif. — Bil je Notranjec, advokat po poklicu. Slovenski izobraženec, kateremu je Bog naklonil veliko talentov. Kot umetnostni zgodovinar, pisatelj, publicist in kritik je dopolnjeval kulturno vrečo svojemu narodu.

Bil je ponos vrhniški rojak, saj tam je živel in od tam bežal z ostalimi slovenskimi protikomunistično usmerjenimi rojaki. Spoznala sva se v Senigaliji, ko sva čakala pred vrati pisarne taboriščnega poveljnika na uradni sprejem.

"Marolt Marjan z Vrhniške!" se mi je predstavil, pročež svojo desnico v prijateljski pozdrav, z levico kazalca pa je tlačil tobak v svojo priljubljeno fajfo.

"Simončič iz Logatca," sem povedal svoje ime, notranjska sosed, sem nadaljeval svoje prvo poznanstvo. "Maks" je krajše ime, sem še dodal, toda vrata pisarne so se odprla in novi znanec je vstopil.

Kasneje sva se srečavala vsak dan. Nikdar ni bil prazen brez vprašanj, še več pa je imel odgovorov.

Bil je resen. Najbrže je radi svojega poklica gledal življenje v drugi luči kot pa mi, ostali taboriščniki. Bil je tudi šaljivec, pa brez pretiranosti, kar mu je dvigalo ugled. Bil je pravzaprav enak ostalim; v ospredje vključil svojim usposobljenostim ni silil.

Nerazdružljiv prijatelj mu je bila fajfa, brez noteza v rokah pa sem ga le redkokdaj srečal. Vedno je pisal in pisal...

Danes vemo, kaj mu je pomenila tista beležka, veliko tistih zapiskov sem čital v slovenskem časopisu. Ta dela so vrednota, premišljena dela izkušene ga izobraženca.

Tudi kot borec za ustanovitev slovenske šole v tujini se je boril in pehal. Bil je spreten, previden in istočasno bojevit. Doprinesel je velik delež v tem pogledu v korist doraščujočih šolsko-obvezni mladini v taborišču.

Se veliko bi lahko pisal o tem možu, pa objavljena njegova dela so več kot te pisane vrstice.

Bil je dober gospodar svoji družini, bil je družabnik, bil svetovalec. Imel pa je razdvojen srce radi starejšega sina, kateri je ostal doma, v starem kraju.

Ko sva se zopet srečala v taborišču Barletti, kamor so nas po letu dni preselili, se je zanimal za emigracijo preko morja, kjer si je kasneje ustvaril novi dom v Argentini.

Ko se je ponoči ozračje ohladilo od vročine, sem često sedel v krogu njegove družbe na stopnicah vhoda družinskega bloka

in poslušal modrovanja tega človeka. Da je bila stvarina razprav dobra, dokazuje stalna prisotnost priljubljenega duhovnika prof. Breznika.

Z njegovo smrtjo so preneka- teri izgubili dobrega prijatelja, vsi Slovenci pa sposobnega človeka.

Z Bogom, gospod Marjan, od nas vseh, kateri smo Vas poznali in spoštovali!

Njegovim domačim iskreno sožalje!

Maks Simončič

Stricu Gregorju

SHEBOYGAN, Wis. — Odkar je preminul prijatelj g. Jack Debevec, lastnik in urednik dnevnika Ameriška Domovina, ni iz moških ust prišlo Slovenski ženk- ki zvezi toliko lepega priznanja, kot ga nam je poklonil "Stric Gregor" v tem listu dne 3. februarja 1972. Ker mi ni znano njegovo ime, da bi se mu pismeno zahvalila, storim to javno. *Prav lepa hvala, Stric Gregor! Fejst fant ste!*

Sicer ni važno, kdo je Zvezo ustanovil, važno je, da organizacija posluje že 45 let, lepo uspeva, se pomlaja ter je v korist svojim članicam, delno tudi splošnemu narodu v Ameriki — in nato smo resnično ponosne!

Naj omenim zanimive članke, ki jih v tem listu objavlja častita sestra M. Lavoslava, bivša šolska učiteljica mojih otrok. Radi boleznij je morala poučevanje opustiti, a njeno, za vse dobro vneto srce, ni moglo mirovati. Pričela se je pismeno izražati v veliko zadovoljstvo nam vseh. Koliko lepega napiše! Koliko poučnega! Njena pisava se bere kot zanimiva zgodba. Iskreno priznanje spoštovani sestri učiteljici! Naj bi pisala še mnogo let!

Marie Prislant

Pismo iz Slovenije

CELOVEC, Avstr. — Sem prišel v Celovec po opravkih, pa Ti od tod pišem, česar bi si od doma ne upal.

Gotovo zasledujete, kaj se pri nas dogaja. Hrvatje ga silno lomijo. Želijo si neodvisnosti. Saj bi jim človek ne zameril, če bi bili časi drugačni, kot so. V teh okoliščinah je pa vse skupaj silno tvegana igra, ker Sovjeti komaj čakajo, da bi prišli do Balkana. Kaj bi se z nami zgodilo v tem slučaju? Lahko nenehno sanjajo o popravni meji, posebno o pasu B, ki bi ga takoj zasedli, ako ne bi Sovjetom uspelo priti prej v Trst, kar jim skoro gotovo bi, ker kdo bi se jim postavil po robu? Zdaj po zmagi v Pakistanu se čutijo veliko bolj samozavestne.

Amerika ga pa lomi. Po Andersonovih odkritjih iz gubljaj si mpa tije evropskih narodov. Nixon je razočaral. Sicer v tam boljše veste, kako se vse odigrava, pa morda od tam gledate pod drugim vidikom. Pri nas smo resno zaskrbljeni in to še posebej, ker je tudi hrvaška Cerkev zapletena v te mahinacije; koliko, je težko reči. Zdi se, da se je podala na pot srbske cerkve in se polagoma izenahuje z narodnostjo. To je tudi eden vzrokov, da se hrvaški narod veliko hitreje razkristjanjuje kot slovenski.

Poleg šovinizma nas tare tudi gospodarstvo, ki je na tleh. Zavozili smo na vsej črti in zdaj ni mogoče potegniti voza iz blata.

V zadnjih par letih se je pri nas življenjski standard silno dvignil. Seveda je v nekaterih krogih porastel veliko več kot v drugih. Če je bil Djilas zmožen napisati svojo knjigo "Novi razred" že pred desetimi leti, kaj bi napisal šele danes! Pri nas se dogajajo stvari, ki jih pri vas težko verjamete.

Poznam moža, ki dela že 19 let in zasluži 110,000 dinarjev na

mesec. Njegov najmlajši brat je lansko leto končal osemletko. Petnajstleten je začel začetkom septembra delati v celjski bolnici. Njegova plača je 140,000 dinarjev mesečno. To vam je socialna pravičnost! Kaj takega je mogoče samo v komunističnih deželah. Podoba je, da mlade zato tako dobro plačujejo, da bi si jih pridobili in da jim ne bi ušli na delo v Nemčijo.

Ker vse hlepi po užitku in zabavah, je silvestrovanje prišlo v modo kot nikdar prej. Saj je celo Tito plesal v Ljubljani, ko je pričakoval novo leto. Poznam visoko damo, ki je pred leti še krave pasla. Mož je elektricar in ima svojo obrt v Ljubljani. Zasluži preveč. Ubogi predvojni obrtniki, ki so se morali s trdim delom boriti za obstanek! Danes je drugače. Kdor se zna povzpeti po hrbtih drugih, v nekaj letih zleze v vrhove. Omenjena dama si je za Silvestrov večer kupila obleko, ki jo je stala 50,000 dinarjev in čevlje za 40,000. Če k temu prištejete še razne druge pritlikline, dobite kar čedno vsoto. Na Novega leta dan je vse skupaj vrgla v smeti, ker so vse stvari, ki so le za parado, in se potem ne uporabljajo več. To se ni zgodilo prvič, že večkrat prej je podobno naredila.

On je pa kupil lani "vikend" blizu Portoroža, ki je stal težke milijone, in vinograd v Draščih v Beli krajini, kjer si je zgradil vinsko klet in hoče postaviti še en "vikend". Ker so zdaj prepovedali graditi "vikende" zaradi gospodarske krize, v katero smo zašli, bo za silo naredil "vikend" kar na kleti. Pozneje, ko bodo zakoni odmrznili, si bo pa postavil novega. Beseda "vikend" ima pri nas drugačen pomen kot pri vas. Tukaj pomeni hišo, kjer preživite počitnice in konec tedna. Zadnje čase so rastle kot gobe po dežju, zdaj so pa za est mesecev prepovedali prodajo zemljišč z izjemo takih, ki jih misli kupec obdelovati.

Vidite, tako se živi pri nas. Pa to so le navadni gmajnarji; lahko si mislite, kako dela šele "prava gospoda". Ni čudno, če smo prišli na kant.

Poznam nekoga, ki je delal vse življenje in imel potrebno starost, ko je šel v pokoj, pa ima med desetimi upokojenci v vasi najmanjšo pokojnino. Tisti, ki so bili le par mesecev v gozdu ali so člani partije, dobivajo veliko višjo, nekateri celo dvakrat tako visoko pokojnino. To vam je delavski raj!

Vprašanje za sebe je takozvana samouprava, na katero so naši vrhovi tako ponosni in jo celo po svetu hvalijo. Delavci so namreč "solastniki tovarn" Blagor jim! Tiste tovarne, ki proizvajajo izdelke, ki gredo hitro v promet, so na dobrem in napravijo precej dobička. Ta bi se moral razdeliti med delavce, to se pravi: doberšen del, ker večina gre za razširitev in zboljšanje tovarne. Res ga razdelijo, a po čudnih lestvicah: tisti, ki so pri koritih, dobijo mastni delež, nato pa sledi še toliko drugih, ki nimajo nič ali skoro nič opravka s podjetjem, nato šele pridejo na vrsto resnični delavci, na katere odpade kakšna drobtinica. Se hujske je v tistih podjetjih, katerih izdelki ne gredo v promet. Tam ne le, da ni kaj deliti, ampak tudi plače so jako slabe. Seveda izdelovati moramo pa vse, če imamo surovine ali ne, če gredo izdelki v promet ali ne. To ni vprašanje, vprašanje je, da se dela. Gospodarstvo, ki so ga le komili zmožni.

Kam bo vse to privedlo? Bojim se, da tudi pri nas neka nevidna roka piše na steno svetopisemski "Mane, tek, fares".

Molite tam za nas, prosim. S. V. K.

Voda povečuje težo

SPOKANE, Wash. — V sveže posekanem lesu je od 25 do 75% vode.

F. S. FINZGAR:

PREROKOVANA

SLIKE IZ SVETOVNE VOJNE

"Bog ga obvari," se je okrenila Franca spet naprej, ko je mož izginil za oblakom prahu. Nato so molčali.

"K njej mi je rekel sesti," je razmišljal Matic. "Poštenjak. — In jaz?" Spet ga je bilo sram kot tedaj, ko ga je prosil za rataja, in hud je bil nase.

Prav takrat se je nenadoma oglasila hčerka:

"Mama, če bi sovražnik ata ubil, jelite, potem pridejo stric France k nam za ata?"

"In konja pripeljejo s seboj," je dostavil Ferjan.

"Tih, otroci!" je rekla Franca in spet molčala.

Maticu pa je bilo, kakor bi bil izpregovoril angel, in spet ga je obšla skušnjava, ki jo je zagovarjal:

"Morda je tako namenjeno. Če je Bog govoril po otroku?"

V

Ne kdo ve kajkrat, toda zgodilo se je, da je Maticev France prišel pozno v noč s konjem domov. Take večere je Jero silno skrbelo. Hodila je nemirna k oknu, ga odpirala in poslušala, če bi kje čula ropot voza in glas Francetov. Na prag ga je hodila čakati in za se na svetu bi ne bila legla, dokler ni prišel. In ko je zaslislala pod vasjo ropot voza, je prihitela v hišo pravit Lojzi: "Zahvaljen Bog! Ze gre!" Naglo je prižgala laterno, skočila se v hlev pogledat, če je v konjski staji vse v redu, in potem stopila na rob dvorišča ter ga pričakovala.

"Dolgo vaju ni bilo, Lucka," je hodila Jera krog koblice in jo tapljala po vročem životu.

"Se človek zamudi, da ne ve, kako in kdaj," se je opravičeval France in izpregal.

"Kaj tisto! Da sta le srečno doma."

Jera je prišla konja za uzdo, počakala z njim pred hlevom, da ga je France razkomatal, in mu posvetila v stajo.

Ko je France pogledal v jasli, z nogo podrgnil stelo po podu, ga je silila Jera:

"Je že vse v redu. Kar pojdi in nič se ne boj, da bi napojila Lucko prezgodaj ali da bi je ne in bi trpela žejo."

France se je resnično tako zanesel na Jero, da je vselej brez skrbi legel in ni čakal na konja. Jera pa je zvesto sedela na molznem stolčku v hlevu po celo uro in čakala Lucke, da se je najedla in se ohladila.

Tako je bilo celih enajst let. Ta večer pa, ko se je vračal France z Jančarico iz Ljubljane, se je zgodilo drugače.

Še luči nista prižgali Jera in Lojza, že je Jera silila k večerni molitvi in je bila vsa zaspana.

"Ko bi počakali še nekoliko," je odločila Lojza "Bogoljuba" in se vzrla skozi okno.

"Le čakaj ga, če hočeš. Jaz ga že ne bom."

Lojza je pogledala Jero izpod rute in se ji komaj vidno nasmehnila.

"Torej moliva," je rekla in vstala izza mize.

Jeri se v resnici ni prav nič mudilo in nejevoljna je bila, ko ni mogla Lojze zaplesti v pogovor, da bi se znesla nad France. Zato je po molitvi stopila k oknu in prisluškala.

Mrak je nastal in prve zvezde so se prižgale.

"To je vendar od sile, da se tako dolgo vlačim," je rekla jezno Lojzi in si uprla roke v boke, kakor za boj pripravljena.

"Pot se vleče in vojaki tudi niso prosti, da bi govorili z njimi kadar koli."

"Pot in vojaki, seveda. Jaz le ne vem, kako moreš biti tako nezapodajljivo slepa. Mar jima je za Blaža! To so drugačne reči."

Jeri so se jezno pobilskale oči,

da je Lojza v mraku videla njih zelenkasti sijaj.

"Jera, spet natolecuješ. I, kaj vendar veš o Franci in o njem?"

"Oh," se je po sili začudila dekla in se še bolj po sili zasmejala. "Kaj vem? Ko bi ne bila tako sveta in učena iz pobožnih bukev, bi mislila, da res ne znaš tujih grehov in ne veš, kaj se pravi: greh zagovarjati, h grehu molčati, greh spregledati — o, le zagovarjaj, le molči, le spreglej jima vse — le, svetnica! Tako dolgo, da bodo s prstom kazali za njima in bomo umazani vsi — medve tudi. Le daj! Toda jaz ti rečem, da tega ne ukačam pri hiši — jaz že ne. Lahko noč!"

Jera ni čakala Lojzinega odgovora. Trdo je zaprla vrata in odšla na izbo.

Tamkaj je sedla k odprtemu oknu in se na misli ji ni bila postelja. Na dlani, kamor je bila naslonila glavo, je čutila udarce žil, ki so ji kljuvali v senceh. Dolgo je sedela brez vsake jasne misli. Trudna topost po izbruhu ježe jo je obvladala. Rahlo je šumelo drevje, gibano od vetra, ki je hladen pihal v okno. Počasi je ginila topost, Jera, je začela razmišljati. Toda vse misli so se križale, črtale in zavozlavale in se zaeno potapljale v čustvu, ki ji je bilo čisto neznano. Prvič v življenju jo je obšlo to čustvo, ki je rodilo toliko jezo na Franceta. A kljub temu ga je Jera to noč pričakala pri oknu, kakor nekdaj, in kljub vsej jezi se je silno razveselila, ko je izpregovoril na dvorišču. Najraja bi bila planila iz sobe in mu posvetila in mu pomagala. In ker ni, se je razjokala.

Na dvorišču pa je Lojza svetila krog voza, ko je France izpregal.

Molčal je trdovratno, klobuk je imel pomaknjen na levo oko in na Lojzin pozdrav je zagodrnjal nerazumljivo besedo. Sestra ga ni več nadlegovala z vprašanji. Molče mu je pomagala in ker ni bila vajena, jo je nekajkrat odsunil s komolcem. Ko pa France ni dobil pripravljenega zobjanja v jaslih, se je razlogotil in izpregovoril:

"Kje pa je dekla?"

Trdo je poudaril besedo dekla, dasi jo je sicer vedno klical za Jero.

"Spi," je odvrnila kratko Lojza.

"Spi, spi! Torej ima človek dandanes posle zato, da je sam hlapec. Spodim jo; prebito, da jo bom."

France je mešal zobjanje, da je letela rezanica čez pomijnik, in jezno treščil posodo v jasli.

"Človek pride s poto truden, sedaj pa sedi in čakaj še na konja. Preneumno!"

"Počakam jaz. France, kar brez skrbi leži!"

"Ti pa ne boš!"

France je sedel na stol, Lojza je obesila luč na zid in sedla poleg brata. Nekaj trenutkov sta oba molčala. Nato je pričela Lojza:

"Potrpimo, France. Vsak človek ima svoje slabosti. Jera ima veliko lepih lastnosti, pa seveda, včasih je res čudna."

"Včasih! Pravzaprav vedno. Ali sedaj je že taka! O, saj vem, kaj jo peče!"

"Kaj misliš, da jo?"

"Nikar, Lojza, ko sama dobro veš. — Samo to in nič drugega, ker Jančarici pomagam. Ženska ženski ne privoščim."

"To ni res."

"Je, Lojza; ali si kdaj slišala, da je ženska žensko pohvalila?"

Jaz že ne."

"Jera se boji za tvoje dobro ime."

"Kaj?"

(Dalje prihodnjic)

Slovensko prosvetno življenje na Tržaškem

Ob pregledih prosvetnega življenja na Goriškem in Tržaškem in še v drugih zamejskih krajih smo povsem ravnodušni, ko jih beremo; mislimo, da je tako prav in morda še, da bi bilo mogoče kje kaj več narediti. Ta poročila nas puščajo pogosto zelo neprisadete. Ali vsaj večino izmed bralcev.

Zdi se pa, da je to tako važna veja našega skupnega narodnega življenja, da moramo obstati ob njej vsi Slovenci. Ko gledamo kulturno in prosvetno življenje v naši deželi v preteklem letu, lahko ugotovimo, da je bilo sorazmerno zelo bogato in razgibano. Če se spomnimo dni, ko je bila sezona na višku, opazimo, da je bilo nekatere večere in iste dneve več prireditvev in to tudi v majhnem kraju. Življenje je bilo razgibano v tem smislu da so bila živahna prosvetna društva in klubi v vsej svoji ideološki barvitosti in pisanosti. Morda bi bila potrebna tu in tam koordinacija.

Naše bralce gotovo zanima celotno prosvetno življenje.

Ker pa imamo več koledarjev in različne časopise in revije, in poroča vsak o tistem kulturnem življenju, ki je njemu najbliže, nam seveda ne preostaja drugega kot da poročamo o prosvetnem življenju, ki je nam najbliže. Vendar želimo na kratko omeniti tudi ostalo prosvetno delovanje, ker ne bi želeli biti tako ekskluzivni, da bi ne videli svojega soseda in njegovega dela.

V glavnem se razvija kulturno in ljudskoprosvetno delovanje na Tržaškem v organizacijah, ki so v okrilju dveh krovnih central: Slovenske prosvete in Slovenske prosvetne zveze.

Gotovo so tudi društva, ki ne želijo kake tesnejše povezave s tema osrednjima centralama, a to so le posamezniki in posamezna društva, ki iz kakršnega koli vzroka ne želijo imeti širše povezave, ker so preveč vaško zaprti; a v bistvu gre za dve različni usmerjeni prosvetni področji: v Slovensko prosveto so vključena ali sodelujejo z njo društva, ki razvijajo svojo delavnost na temeljih krščanskega svetovnega nazora, v Slovenski prosvetni zvezi pa delujejo društva, ki razvijajo svoje delo po načelih marksistične

ideologije; rade se imenujejo tudi laične organizacije.

Kljub različnim nazorom pa je tudi v preteklem letu vladalo med društvi tako eno, kakor druge smeri mirno sožitje, včasih medsebojna pomoč in v nekaterih narodno važnih in kulturno pomembnih vprašanjih celo sodelovanje. Za prvi primer bi navedli skupno spomenico ministrskemu predsedniku Colombu, za drugega pa skupno Prešernovo proslavo. V tej zvezi lahko omenimo še skupno sodelovanje pri organiziranju predstav Slovenskega gledališča, ki je bilo do nevedna vključeno v Slovensko prosvetno zvezo, ki pa v novejšem času postaja javna ustanova zamejskih Slovencev različnih svetovnih nazorov in bo morala postati vedno bolj neodvisno od prejšnje matice, če bo hotelo obdržati podporo vseh Slovencev.

Slovenska prosvetna zveza ima predvsem obrnjeno pozornost v pevske zборе, ki jih ima precej. Razen tega delujejo nekatere dramske skupine v društvih kot so Tabor, Prosek, Kontovel in Ivan Cankar. Razen tega imajo občasno tudi ta društva predavanja; med najdelavnejšimi takimi društvi je Slovenski klub v Trstu.

Delovanje Slovenske prosvete pa je naslonjeno na slovenske župnije, oziroma na slovenski del župnij tako v mestu kakor na deželi. Domala vse naše slovenske župnijske skupnosti razvijajo tudi prosvetno delavnost. Danes imamo že skotraj v vsaki župniji tudi prosvetni župnijski dom.

V preteklem letu sta bila odprta in blagoslovljena dva doma: v Boljuncu in v Borštu. Oba doma sta moderna, funkcionalna in prijetna, tako da župljani radi zahajajo vanju, zlasti mladina, kateri sta v prvi vrsti namenjena.

Z veseljem lahko opazimo, da je prosvetno življenje v tem letu zaživel tudi v nekaterih krajih, kjer ga do zdaj ni bilo. Pogrešamo župnijski dom še na Repentabru, v Trebčah, v Zgoniku in v nekaterih manjših krajih, na Proseku pa čakamo, da bo zaživel in se ogrel. Podobno še kje drugje. Vendar moramo povedati, da tudi ti kraji niso

povsem brez prosvetnega delovanja; če drugega ne, imajo večjo sobo, kjer si pomagajo za prvo silo.

Župnijski domovi nudijo predvsem mladini zdravo okolje, kjer se lahko igra, dopolnjuje šolski pouk, slovensko poje in govori. To so tista zarišča, v katerih ohranja ta mladina materino besedo, gradi narodno zavest in širi svoja obzorja ob pogovorih in predavanjih, ob diapozitivih in srečanjih. S to mladino pa so povezani tudi starši, ki v prosvetnem delu ne pozabijo župnijskih praznikov; tudi na prosvetnem in športnem polju jih povečujejo in povezujejo s farnim občestvom. Župnijski prosvetni krožki in društva imajo poleg tega gotovo še materinski dan, miklavževanja, Prešernove proslave in nastope glasbenih župnijskih šol.

Tudi sicer so ti domovi živi. Po vojni so dobile naše vasi polagoma sorodno podobo predvojnih vasi v Sloveniji, katerih središče je bila cerkev, zraven pa šola in prosvetni dom. Le da tu opravljajo ti domovi še vse večjo in odgovornejšo nalogo kot so jo mogli v Sloveniji: tu so branilci tujih vplivov in ohranjevalci vsega kar je našega.

Zato je razumljivo, da so morale nastati v teh domovih tudi župnijske glasbene šole in zato je samo po sebi umerno da ti ansamblji, ki so po svoji sestavi moderni, niso mogli igrati tako kot vsi ostali: v zvočnih teh električnih kitar in orgel je zazvenela melodija naše pesmi. Zato ta naša melodija zveni na naših prireditvah in s tem raste praznik naše pesmi.

S tem v zvezi moramo omeniti tudi naše cerkvene zборе. Organizatorji cerkvenega petja niso mogli poleg cerkvenih zborov ustanoviti novih zborov za svetno pesem, ampak so obstoječim cerkvenim zborom določili čas tudi za narodno pesem. Tako se cerkvena in narodna pesem prepletala, zdaj pojo eno, zdaj drugo. In povezava med prosvetno delavnostjo in cerkvenimi zbori je ta, da je predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov vedno podpredsednik Slovenske prosvete. Zdi se nam, da je na ta način nakazana ljudskoprosvetna župnijska delavnost, ki je ena sama, a le na različnih poljih.

Največja pevska manifestacija je vsakoletna Revija pevskih zborov in koncerti božičnih pesmi. Ti nastopi so postali že tradicija.

V okviru Slovenske prosvete deluje tudi Društvo slovenskih izobražencev. Sloves je doseglo predvsem s septembrskimi študijskimi dnevi v Dragi. Na teh študijskih dneh je društvo želelo, da bi se srečali Slovenci različnih svetovnih nazorov, a bi vendarle narodne probleme, ki so skupni tako marksisti kot kristjanu. Če nič drugega kot srečanje samo, že samo to dejstvo je pripomoglo k omiljenju ideološke zaprtosti in k informiranosti množic tudi o zamolčanih tabujih, po drugi strani pa se v medsebojnih srečanjih odpira demokratično sožitje med ljudmi, ki jim je skupni imenovalec slovenstvo. Na študijskih dneh so že doslej predavali ugledni znanstveniki in kulturniki iz Slovenije, iz zamejstva in zdomstva. Lani je pozdravil zborvalce predstavnik dežele, odbornik Stopper. Društvo samo pa nadaljuje vse leto s predavanji v Trstu, na katerih pogloblja probleme, ki so bili nakazani v Dragi. V letu 1972 bodo spet študijski dnevi v Dragi od 2. do 4. septembra. V tem okviru se podeli vsako leto tudi literarna nagrada "Vstajenje"; v preteklem letu jo je prejel pisatelj Boris Pahor.

V delovanju mladinskih organizacij omenimo mladinske krožke po vseh župnijah. Tudi ti krožki imajo predavanja ali pa razgovore o problemih mladine in o problemih, ki zanimajo zamejske Slovence. Najbolj stalne večere ima Slovenski kulturni klub, ki ima vse leto vsako soboto srečanja v prostorih Slovenske prosvete. Od predavanja do filmskih večerov, od literarnih do koncertnih večerov, od debat do družabnih srečanj s plesom, vse to je program te mladine.

Ob delovanju vseh različnih župnijskih prosvetnih organizacij bi želeli poudariti zlasti delovanje rojanskega Marijinega doma, ki je vedno odprt za velike prireditve; bazovski Slovaški dom je v proslavo 1. maja vnesel tradicijo, da pripada skupna proslava tega dne prav Slovaški mladini, dočim so si Mačkovičani osvojili vsakoletni Praznik češenj — prireditev na prostem.

Finzgarjev dom na Opčinah ima premalo prostora za velike prireditve, kajti tako se je uveljavilo njegovo delo, da so prostori za Opčine in okolce pretesni. V preteklem letu je bilo važno za Opčine zlasti odkritje Finzgarjevega kipa v dvorani. Kip je izdelal kipar France Gorše in se osebno udeležil proslave. Omeniti moramo posebej Marijin dom pri Sv. Ivanu, ki ima več velikih prireditev. Posebej je živahna dramska skupina, pa tudi za gostovanja vedno rad odpre vrata.

V Marijinem domu v ul. Risorta pa imajo zlasti svoje nastope Slovenski skavti. Dramska skupina igra za velike praznike. Vsak mesec pa so tam predavanja verske vsebine.

Več železa v kruhu

za žene, ne za može!

Zdravniki protestirajo, da bo več železa v kruhu koristilo ženskam, pa škodovalo moškim.

WASHINGTON, D.C. — Uprava za hrano in droge, oddelk zvezne vlade, je predložila v decembru zvišavanje količine železa v kruhu za 100%, ker da je to koristno in učinkovito sredstvo proti slabokrvnosti pri ženskah.

Dr. Achilles Skoulas iz Sante Clare v Kaliforniji in nad 100

drugih zdravnikov se je obrnilo na zvezno Upravo za hrano in droge (FDA) s svarilom in protestom, da bo podvojitev železa v kruhu res koristna ženskam, toda utegne biti škodljiva moškim.

Upravo za hrano in droge, ki je odgovorna za zdravo prehrano, opozarja zdravniki na dejstvo, da ženske žive v ZDA povprečno 7 let dalj kot moški. "Čas je misliti na to, kako bi ženam pomagali ohraniti moč čim dalj in ne ustvarjati možnosti še večje razlike v življenjski dobi," je pisal dr. A. Skoulas v svojem protestu.

Preobilica železa v kruhu bi utegnila povzročiti večje število obolenj, katerih značilnost je, da onesposobijo telo za izločanje odvisnega železa. To se nato nabira v jetrih, v trebušni slinavki (pancreas), v kostnem mozgu in v mišicah, tudi srčnih, kar lahko povzroči težka obolenja teh organov.

Uprava za hrano in droge je odločila odločbo o podvojitvi železa v vsakdanjem kruhu za 90 dni, da bo imelo še več zdravnikov priložnost izraziti svoje mnenje. Nekateri so že kar zdaj povedali jasno: Tiste, ki so slabokrvne, naj gredo iskat zdravila v lekarno, ne pa v trgovino s hrano!

PODPISAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

Help Wanted Male or Female

COOK

Soup and sandwiches, 10 a.m. to 2 p.m. Monday thru Friday. 1301 Marquette 361-8997 (37)

MALI OGLASI

Hiša naproday
Enodružinska hiša, 2 spalnice, klet, dvojna garaža, v fari sv. Lovrenca. Kličite 883-1049 po 5. uri pop.

(33)

Euclid posestvo
Nova, krasna, zidana ranch hiša — polna klet, dvojna priključena garaža, Beverly Hills okolica.

Dvodružinska
Zidana hiša 6-6, kakor nova, 3 spalnice, 1½ kopalnica v vsakem stanovanju. Polna klet. Dvojna garaža.

880 E. 250 St.
Pri Lake Shore Blvd., novi domovi, ranch hiše, cepljene, Colonial, zidane ali aluminijaste obloge, nov razvoj. Izbrani loti na razpolago. Odprto v soboto in nedeljo.

UPSON REALTY
499 E. 260 St. RE 1-1070 (14,16,18 feb)

V najem
4-sobno popolnoma prenovljeno stanovanje s kopalnico, v okolici St. Clair in 67 ceste. Za pojasnila kličite 261-2222. —(2,4,7,9,11,14,16,18)

V najem
Oddajo se 3 neopremljene sobe s kopalnico eni ali dvema osebam, na E. 71 St. pri St. Clair Ave. Kličite 361-0989 po 5. uri. (14,16,18,22,25 feb.)

V najem
Pet sob se odda zgoraj, vse na novo dekorirano, s pohištvo ali brez. Nizka najemnina. 1142 E. 76 St. 881-3824.

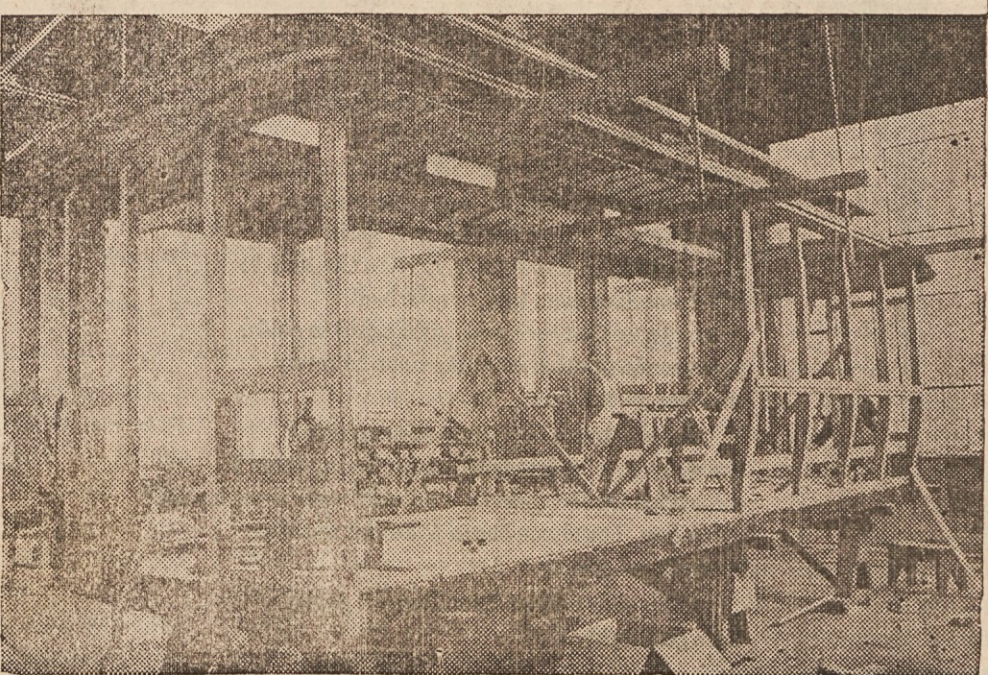
(35)

Naproday
blizu E. 152 in Lake Shore Blvd. štiri sobni bungalov v lepem stanju, lastnik se seli izven mesta. Se lahko takoj selite. Pametna ponudba. Če oddajate ali iščete stanovanje, se obrnite na nas. Imamo solidne družine.

KNIFIC REALTY
481-9980 820 E. 185 St.

V najem
5-sobno stanovanje, zgoraj, se odda zakonca ali eni ženski. Nič otrok. Na 1176 Norwood Rd. telefon HE 2-2976.

(35)

STARI VOZOV, STARA LJUBEZEN — Cestna železnica je že precej dolgo iz mode, to se pravi, na splošno, toda ne v San Franciscu v Kaliforniji. Tam še vedno vozi, pa še vedno grade tudi nove vozove za njo, kot kaže spodnja slika.

MATIJA MALESIC:

KRUH

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

"Čuješ, stara, ne ponuja se mi! Torej jo tvoj sinko zalezuje! Lepo si mi ga vzgajala, ko sem se pehal po Ameriki za dolarji. Le še mu dajaj potuho in zapiraj oči, ko bo moledoval okoli Šiftarjeve bajte. Veselje še doživš..."

"Oče!" Ivan je ves rdeč v silni jezi.

"Potuho mu dajem?" Sukički silijo solze v oči.

"Le čmeri se! Ko ti pa pripoveduje, kako nevesto si je izbral, bi ga najrajši božala!"

Lizika pripoje po dvorišču in ne ve, kaki črni oblaki plovejo po veži.

"Čim prej je konec tvojih neumnih sanj, tem bolje zate! Pri čem si, veš!"

"Vem!" Ivanove oči gore v čudnem sijaju. Matere je strah. "Ker ste že prisluškovali, ste čuli, kar sem rekel materi. Pri tem ostane." Ivan si tepa treščice s hlač.

"Pri čem ostane?"

"Brez Ilonke ne morem živeti!"

"Potem izbiraj! Ali dom ali njo! Ali..." Sukič ne dokonča, ko da ni vredno govoriti, in se umakne Liziki, ki hoče v vežo.

"Dobro! Če ste si Vi prislužili dolarje in si postavili dom, si jih prislužim tudi jaz!"

Ivan si potisne klobuk na čelo in odhaja s trdimi koraki.

"Ivan, Ivan!" ječi Sukička in si briše s predpasnikom solze.

Lizika je osupla. Zre za bratom, pogleduje očeta, pogleduje mater. Ne more razumeti čudne trdote v očetovem obrazu, ne more razumeti materinih solz, ne more razumeti trdih in odločnih bratovih korakov.

Ivan hiti s povešeno glavo mimo Šiftarjeve bajte. V srcu čuti, da ga gleda dvoje milih oči, pa ne dvigne glave; zebe ga v duši, ker čuti, da mu sledi dvoje sivih oči z domačega praga. Hiti, hiti in zavije v Ritoperjevo krčmo.

"Si mu dala denarja?" vpraša Sukič ženo. "Naravnost v Ritoperjevo krčmo ga nese. Pit gre!"

"Moj Bog, kaj bo iz tega?" vzdihuje srce, ki ne more ugovarjati možu, ki ga pa boli sinova bol.

Lizika je vsa vznemirjena in še vedno ničesar ne razume.

Ivan plane razgret pred Ritoperja, ki ogleduje načrte za novo hišo. "Dobro, da ste sami!"

Ritoper se začudi. Sukičevi niso njegovi gostje. In v Ivanovih očeh plamti čuden ogenj.

"Na samem hočem z Vami govoriti."

"Le govori! Če ima Vaša gostilna ušesa, moja jih nima!"

"Ali pojde Šiftarjeva Ilonka z Vami na poljsko delo?"

"Obljubila je, da pride jutri k pogodbi. Torej pojde!"

"Tudi jaz pojdem z Vami!"

Ritoper se čudom čudi! Majhne oči se širijo, ko da ne verjamejo. Da je prišel Sukičev Ivan prosit denarja na posodo, da je prišel prosit pijače na kreda — tako bi se ne širile drobne oči.

Beseda je na jeziku, misel je v glavi: le kako je to mogoče? Sukičev Ivan Naslada je pomisliti: Čakaj, stari Sukič, tako ti Ritoper poplača vso tvojo odurnost in sovraštvo! Palirjeve oči se pasejo z zadovoljstvom na krepki postavi, na utrjenih mišicah, na neizrabljeni moči Sukičevega Ivana. "Da bi šel..." vpraša, ko da ne more verjeti, ali pa da sploh kaj reče in ne pokaže prečito svojega veselja.

"Pojdem, če pojde Ilonka!"

"Ti si mi fant! Vse kaj drugega ko tvoj oče!" Ritoper skoči izza mize in seže Ivanu v roko. "Sedi!" Ponudi mu stol, postavi na mizo pol litra vina, natoči kupici in trči z njim. "Fant si, Ivan! Ilonka mora biti ponosna na takega fanta. Pij!"

Tretje poglavje.

RITOPER JE DAREŽLJIV IN PRIJAZEN

"Saj ni Ritoper tak ko govore o njem!" pomisli Andraž, ko vrti kupico vina med rokami in natakata materi. Skoro se boji, da ne bi preveč popil.

"Ni zastoj niti kapljica, ki jo popijemo," misli Mikloš Horvat, Gezov stric, in si nataka, nataka in pije.

Tesna Ritoperjeva gostilniška soba je polna ljudi.

Cesar, bivši orožnik, piše pogodbo.

Ritoper se preriva med ljudmi, odhaja iz sobe s praznimi litri, prihaja s polnimi in sili ljudi piti. In ne reče ničesar, če ponudi delavec, ki se mu zapiše, svoji ženi kupico vina ali kos kruha. Darežljiv in postrežljiv je Ritoper in prijazen na vse strani. Ne šteje litrov, ne šteje hlebcev belega kruha, ki jih nosi Lina na mizo.

Pri mizi ob peči sede radovedneži, ki se jim ni treba zapisati Ritoperju! Tem šteje Ritoper litre. Lina jim ne nosi hlebcev kruha. Njihove skrinje niso prazne, pri Ritoperju ne jedo kruha, pit so prišli, da napasejo radovednost.

Sukičev Ivan pojde z Ritoperjem! Ne iz potrebe! Saj se oče lahko meri s samim Ritoperjem!

Geza pojde! Za kuharja! Le kdo je pripravil gospoda Gezo do tega? Pa ne Lina, okoli katere se smučje?

"Kaj ne pojde Veron s teboj?" vpraša Sotlička Ritoperja.

Ko na žerjavici je Ritoper. Ve, da se mu izmuzne Sukičev Ivan, Andraž in Ilonka, če ne

pride Veron k pogodbi. Andraž, mladi hrast! Ivan, neizrabljena sila! Sukičev sin! Veron, delavec, ki postori za tri! "Kaj vem, kje se mudi toliko časa?" Malomarna je Ritoperjeva beseda in na videz brezskrbna.

"Podlesnik je bil danes pri njem! S Podlesnikom pojde!" reče nekdo pri mizi ob peči.

Ritoper ga presliši.

"Pojdiva, Ilonka! Če ne gre Veron, te ne pustim!"

Ivan hvaležno pogleda Šiftarko. Ritoperju ne uide ta pogled.

"Andraž, ne pojdeš z Ritoperjem! Ako že ni drugače — s Podlesnikom! Kjer Veron, tam ti!"

"Saj pride Veron!" Ritoperju je vroče. Oddrobni iz sobe in steče proti Veronovi bajti.

Veron stoji na pragu.

"Pogodbo pišemo! Zakaj te ni?"

"Kaj ne moreš brez mene?"

"Ali si čuden! Pomisli vendar: po deset kil pšenice na mesec ti dam več ko drugim!"

"Koliko jim pa daš?"

"Po petindvajset kil pšenice

in po petindvajset kil rži na mesec! Julij ne šteje! Za julij dobi vsak posebno plačo: tristo kil pšenice, tristopetdeset kil rži, sto kil ječmena, sto kil ovsa! Vse natanko napišem v pogodbo!"

Veron na tihem računa.

"Tak pojdi k pogodbi!" Ritoper ga vleče za rokav.

"Podlesnik je bil pri meni..."

"Veron! Pri tehtanju v jeseni bom zatisnil oko!"

"V svojo korist!"

"V tvojo! Pljuni mi v obraz, če ne!"

"Pa napišeš vse v pogodbo?"

"Pojdi, pomeniva se po poti! Vidiš, težko je to! Če dam tebi, bo hotel Horvat tudi imeti! In vsi drugi!"

Veron obstane. "Ne vpišeš v pogodbo, da mi daš za vsak mesec po petindvajset kil pšenice in po petindvajset kil rži? Za julij pa tristopetdeset kil pšenice in drugo kakor drugim?"

"Pomeniva se, kako napraviva. Vsi bodo hoteli imeti, če napišem tebi! Na besedo—vse obljubljen ti navržem! Pljuni mi v

obraz, če ti ne navržem šestdeset kil pšenice."

"Ne boš, Ritoper! Preslepil si me že tolikokrat, da ti ne verjamem več! Ali vpiševa vse do zadnjega zrna v pogodbo — ali pojdem s Podlesnikom!"

"Rekel sem že, da mi pljuni v obraz..."

"Pljunil bi ti lahko tudi lansketo leto."

"Stefan!"

"Vpišeš vse, kar si obljubil?"

"Zatreš me! Vsi bodo zahtevali več. Pomisli, koliko to zne-se. Iz svojega ne morem dajati, nekaj moram zaslužiti."

"Vpišeš ali ne?" Veron se obrača proti svojemu domu.

Ritoper menca okoli njega ko po trnju in ga ulovi za rokav. Vidi, da stoji na pragu njegove gostilne Sukičev Ivan, ko da se pripravlja k odhodu. "Pojdi z menoj, Stefan, pojdi z menoj! Nekako se že pogodiva. Pa napraviva posebno pogodbo, da ne

bodo drugi vedeli in sitnariili."

Veron korači z njim.

"Vedno sem ti pri roki, kadar kaj rabiš. Vedno sem ti pomagal, kadar si česa prosil. Pa bi hodil z drugim? Zame bi bila sramota, da greš s Podlesnikom ali Kuharjem. Tudi zate bi ne bilo koristno, da greš z drugim. Ko si z doma, ima žena najbližjo pomoč pri meni."

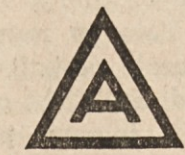
(Dalje prihodnjič)

NAROČNIKOM,

ki prejema list po pošti! Datum nad vašim imenom pomeni, do kdaj je plačana vaša naročnina; najprej mesec, nato dan in leto. Praviloma plačana naročnina je velika pomoč listu. Prosimo upoštevajte!

Sights On Safety

UL Public Information Office

This symbol will always be found on Water, Multi-Purpose Dry Chemical and Foam type extinguishers.

It indicates the extinguisher is applicable for use on ordinary combustibles such as wood, cloth, paper, rubber, etc. The background of the symbol will be either Metallic or Green.

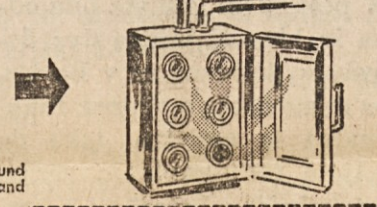
This symbol will always be found on Multi-Purpose Dry Chemical, Carbon Dioxide and Foam type extinguishers.

It indicates the extinguisher is applicable for use on flammable or combustible liquids, flammable gases, or similar materials. The background of the symbol will be either Metallic or Red.

This symbol will always be found on Multi-Purpose Dry Chemical and Carbon Dioxide extinguishers.

It indicates the extinguisher is applicable for use on fires involving energized electrical equipment. The background of the symbol will be either Metallic or Blue.

This symbol will always be found on special Dry Powder extinguishers, but it would be a rare case indeed for you to be faced with a Class G fire.

It indicates the extinguisher is applicable for use on certain combustible metals such as sodium, magnesium, potassium, etc. The background of the symbol will be either Metallic or Yellow.

To insure the extinguisher will function properly when needed, see that it bears the label of Underwriters' Laboratories.

Thousands of children afflicted with Muscular Dystrophy must wear braces. Muscular Dystrophy destroys healthy muscle and replaces it with useless fat. After some time the child's muscles become so wasted that even braces will no longer support him. Later, he won't have the strength to sit in a wheelchair. Eventually, he won't be able to feed himself or even turn over in bed. His weakness leaves him so vulnerable to colds, pneumonia, or other complications he rarely survives maturity.

Scientists are beginning to penetrate the mystery of this tragic disease. Today there is some hope for the children who must wear these braces every day. That hope lies in MDA's massive research program.

Only your contributions keep it going. Give generously.

Fight Muscular Dystrophy. Help them grow up.

Muscular Dystrophy Associations of America, 1790 Broadway, New York, N.Y. 10019

V blag spomin

SEDME OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA LJUBLJENEGA
SOPROGA, OČETA IN
STAREGA OČETA

John Muniza

ki je umrl 16. februarja 1965

Sedem let že te zemlja krije, v hladnem grobu mirno spiš. Srce tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš.

Nam pa žalost srca trga, rosijo solze nam oči. Dom je prazen in otožen, odkar te več med nami ni.

Zalujoči:

MARY, žena
sinovi in njihove družine,
brat in ostalo sorodstvo

Cleveland, Ohio 16. feb. 1972.

V SMISLU OLIMPIJSKIH
IGER — Rudi Horner je strokovnjak za metanje obročev, ko se vozi na monociklu. Na sliki ga vidimo, ko jih skuša spraviti v znani motiv olimpijskih iger, ko se vozi na vrhu televizijskega stolpa v Muenchenu na Nemškem, kjer bodo letošnje poletje olimpijske igre. Pod njim v ozadju je muenchensko olimpijsko naselje 1972.

ZENINI IN NEVESTE!

NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN CRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

FILMI SLEDE — Otto Preminger, znani filmski režiser in direktor v Hollywoodu, je dejal, da filmi po svoji vsebini in težnjah preje slede družbi, kot pa jo vodijo.